

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., v právní věci žalobce: V. V., zastoupeného JUDr. Marií Cilínkovou, advokátkou, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2008, č. j. OAM - 263/LE - BE03 - BE07 - 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2008, č. j. 46 Az 73/2008 - 37,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce, advokátce JUDr. Marii Cilínkové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 5712 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2008, č. j. OAM - 263/LE - BE03 - BE07 - 2008, kterým byla podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“), zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná. O nákladech řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Jako důvody kasační stížnosti uvádí stěžovatel nesprávné právní posouzení otázky, zda důvody uváděné stěžovatelem jsou podřaditelné pod některý z důvodů pro udělení azylu. Dále napadený rozsudek trpí vadou řízení spočívající v porušení procesních předpisů v řízení před správním orgánem, a dále je rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Soud dovodil, že stěžovateli se nepodařilo prokázat, že by byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, avšak judikatura se shoduje na tom, že azyl se

poskytuje také tehdy, když stát není schopen takovou ochranu poskytnout, nebo takové útoky trpí. Stěžovatel má důvodný strach z aktivit mafie, které dluží peníze. Na úřady se neobrátil, neboť měl zkušenost, že by to nemělo smysl. Soud ani žalovaný se nezabývaly faktickou vynutitelností práva - na Ukrajině není systém policejní a justiční ochrany funkční. Proto stěžovatel uprchl do ČR a požádal zde o ochranu formou azylu. Stěžovatel měl dostat azyl, neboť mu bylo vyhrožováno a státní orgány takový stav trpěly a nebyly schopny zajistit odpovídající ochranu. Soud měl rozhodnutí žalovaného zrušit pro nepřezkoumatelnost, neboť žalovaný se nezabýval faktickou nevynutitelností práva na Ukrajině. Rovněž rozhodnutí soudu je ze stejného důvodu nepřezkoumatelné.

Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel v ní uplatňuje přípustný důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí Krajského soudu v Praze v mezích důvodů uplatněných v kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že jsou dány výše specifikované podmínky pro odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost.

Nejvyšší správní soud musí nejprve konstatovat ve vztahu k nepřilíš specifikované kasační námitce, kterou je uplatňována vada řízení - porušení procesních předpisů v řízení před správním orgánem, že toto tvrzení je v kasační stížnosti postaveno zcela obecně a nekonkrétně a chybí zde nezbytná náležitost: osvětlení konkrétních důvodů kasační stížnosti v tomto bodě kasační stížnosti s odkazem na konkrétní skutečnosti ve spise, v nichž má pochybení spočívat. Takové nekonkrétní námitky jsou potom vyloučeny z přezkumu. V této souvislosti je nutno poukázat na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, podle kterého je stěžovatel povinen vylicit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán, popř. soud vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami a s konkrétní vazbou na relevantní části spisového materiálu. V daném případě není vůbec zřejmé, v čem je porušení procesních předpisů shledáváno. Jak vyplývá i z výše citovaného rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, takové námitky nelze věcně přezkoumat. Podobnou situaci, jako je daný případ, se tedy Nejvyšší správní soud zabýval dostatečně již ve své předchozí judikatuře.

Ostatní kasační námitky se v daném případě zaměřují na nepřezkoumatelnost a zpochybnění posouzení právní otázky soudem. Stěžovatel se výslovně domáhá toho, že v daném případě byly dány důvody pro udělení azylu. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí následující: Důvody pro udělení azylu jsou v § 12 zákona o azylu vymezeny tak, že cizinec musí být pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. V rozhodnutí NSS ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003 - 40, již bylo vysloveno, že ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. vymezuje důvody pro udělení azylu taxativně. Dále bylo v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 - 49, konstatováno, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Specificky k stěžovatelem uplatňovanému důvodu se pak judikatura Nejvyššího správního soudu vyjádřila opakovaně, a to s jednoznačným závěrem: např. v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, bylo vysloveno následující: „Strach vrátit se na Ukrajinu kvůli potížím s věřiteli ve vztahu k neuhrazenému dluhumanžela, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.). Problémy se soukromými osobami nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory, ale snahou o vrácení dlužné částky.“ Tyto relevantní právní skutečnosti týkající se nenaplnění azylových důvodů vyhodnotil obdobným způsobem i krajský soud, i žalovaný, Nejvyšší správní soud tedy

v jejich postupu neshledává ani tvrzenou nepřezkoumatelnost. Výše uvedené závěry platí zvláště za situace, kdy se žadatel ani nepokusil obrátit se na příslušné, a následně (v případě nečinnosti) na nadřízené policejní orgány Ukrajiny (rozhodnutí NSS ze dne 28. 11. 2003, č. j. 4 Azs 24/2003 - 68). Nejvyšší správní soud tedy neshledal ani nesprávné posouzení právní otázky soudem ve vztahu k stěžovatelem uplatňovaným azylovým důvodům

Nejvyšší správní soud je sice podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti, přesto však nad rámec nezbytného dodává: Mezinárodní ochranu lze podle § 1 písm. b) zákona o azylu udělit formou azylu, nebo formou doplňkové ochrany. Stěžovatel se v textu kasační stížnosti výslovně dovolává azylu a naplnění azylových důvodů, Nejvyšší správní soud přesto - s ohledem na vývoj poslední judikatury - poznamenává, že stěžovateli nesvědčí ani zmiňovaný judikatorní vývoj (má se na mysli zejména rozhodnutí NSS ze dne 28. 1. 2008, sp. zn. 1 Azs 96/2006, a další, níže citované rozhodnutí). K popisu nefunkčnosti policie a justice v zemi původu stěžovatele je třeba uvést, že podle judikatury skutečně nutné, aby stát jednání vyděračů (mafie) schvaloval, toleroval či jej přímo podporoval; postačí, pokud *není schopen nebo ochoten* poskytnout před vážnou újmou ochranu (k § 14a zákona o azylu). Stěžovatel však musí prokázat, že mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy a že současně nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem. Obdobné (prakticky takřka totožné) situaci, jakou uvádí stěžovatel, se již Nejvyšší správní soud věnoval v rozsudku z 31. 10. 2008, sp. zn. 5 Azs 50/2008, ze kterého lze ocitovat: „Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekují) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, rovněž nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není, jako v projednávaném případě, žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést (samozřejmě postačí, pokud tak učiní svými slovy, aniž by musel nutně používat právnickou terminologii), proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil; tj. např. (1) proto, že v daném státě neexistuje účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících způsobení vážné újmy, či (2) proto, že takový systém v daném státě existuje, ale on k této ochraně nemá přístup (např. z důvodu diskriminace určité skupiny v daném státě), či (3) že z důvodu jeho specifického postavení (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70) musí poskytovatelé ochrany uvedení v čl. 7 odst. 1 kvalifikační směrnice učinit další *dodatečné* kroky na jeho ochranu *nad obecný standard* stanovený čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice, nicméně nejsou schopni nebo ochotni tak učinit. Nejvyšší správní soud konstatoval již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, „*jistá procesní aktivita je ... požadována i po žalovaném, který by měl v průběhu pohovoru vhodně kladenými otázkami zjistit, zda-li žadatelem tvrzené skutečnosti jsou relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany a tvrzení žadatele podle toho klasifikovat.*“ To ovšem nic nemění na tom, že břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně stěžovatele.“ V projednávaném případě však stěžovatel v průběhu pohovoru na dotaz, zda se obrátil k nějakému státnímu orgánu o pomoc, uvedl, že nikoli. Poté v obecné rovině konstatoval, že „*by stejně nikdo nic neudělal... a policie by stejně nic nevyřešila*“. Břemeno tvrzení ohledně nedostatečnosti, resp. nedostupnosti ochrany před vážnou újmou v zemi původu tudíž - za prakticky totožných podmínek jako ve výše citovaném rozsudku z 31. 10. 2008, sp. zn. 5 Azs 50/2008 - neunesl.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Není o něm třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Stěžovateli byla k ochraně jeho zájmů pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka JUDr. Marie Cilínková. V případě ustanovení advokáta platí hotové výdaje za zastupování a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Uvedený advokát podal dne 3. 2. 2009 vyúčtování za poskytnuté úkony právních služeb podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V tomto vyúčtování požadovala odměnu za 3 úkony právní služby, a to za první poradou s klientem, za seps kasační stížnosti ze dne 13. 11. 2008 a seps žádosti o přiznání odkladného účinku v celkové částce 7497 Kč (při částce 2100 Kč za jeden úkon právní služby + DPH). Ustanovený advokát je plátcem DPH. Spolu s režijním paušálem po 300 Kč na 1 úkon právní služby tak uplatňuje celkovou částku ve výši 8568 Kč. Podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby v citovaném ustanovení uvedených. Podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu náleží odměna za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Podání písemného doplnění kasační stížnosti pak je úkonem, za který náleží advokátu odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Na žádost o přiznání odkladného účinku se nahlíží jako na možnou a nepovinnou součást kasační stížnosti, nehledě na skutečnost, že v daném případě je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona - § 32 odst. 5 zákona o azylu. Soud proto nepřiznal ustanovené advokátce odměnu za tento uplatněný úkon. Ustanovené advokátce tak byla přiznána odměna za dva úkony právní služby, což spolu s náhradou hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a s připočtením DPH činí celkem částku 5712 Kč, která byla ustanovené advokátce výrokem tohoto usnesení přiznána.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. března 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl

předseda senátu